

Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

Naistööline ja talunaiserahvas

№ 26
1931

„РАБОТНИЦА и КРЕСТЬЯНКА“ на эстонском языке

Seemnete külwimasinasse panemine

Hind 15 kop.

Tähelpanemiseks ajakirjade tellijatele

1. Kõik tellijad, kes tellitud ajakirjast mingisuguseid üksikuid numbreid kätte ei ole saanud, peavad sellest teatama just sellesse postiosakonda, kes ajakirju kätte toimetab.

Postiosakonna nummert ja adressi võib teada saada kirjakandjalt.

2. Tellijad, kes tellitud ajakirju kätte ei saa, peavad pöörama just sinna kohta, kuhu tellimine anti, s.o. kui tellimine sündis kirjakandja kaudu ehk postiosakonnas, siis tuleb pöörata postiosakonda; kui tellimine sündis postiametis (Газетный почтамт) — postiameti poole, kui oma ettevõtte tellimiste organisaatori kaudu — siis organisaatori poole, ja wilmaks, kui tellimine sündis kirjastuses, siis tuleb pöörata otsekohe kirjastuse poole. Kui seda korda ei täideta ja teisiti toimetatakse, siis wliwitab see kaebtuse rahuldamist.

3. Kaebtusi võib sisse anda ainult järgmistel tähtaegadel:

a) Mitte vähem kui kord nädalas ilmuwate ajakirjade mittekättesaamise korral — mitte hiljem kui tellimise kuule järgnewa kuu kestel, näituseks kui aprillis ajakirja ei saadud, siis võib kaebtust sisse anda kogu maikuu kestel, s.o. ainult kuni 1. juunini.

b) 1 ja 2 korda kuus ilmuwate ajakirjade mittekättesaamise korral — mitte hiljem kui tellimisekuule järgnewa kahe kuu kestel, ja

c) vähem kui 1 kord kuus ilmuwate ajakirjade mittekättesaamise korral — mitte hiljem kui 2 kuu kestel pärast teatud ajakirja numbril trükist ilmumist.

Pärast nende tähtaegade möödumist kaebtusi wastu ei wõeta, sest nende lahendamine on wõimata.

Kaebtuses peawad täpselt ära näidatud olema: ajakirja nimetus, tellimise tähtaeg ja koht, tellija priinimi ja täpne adress.

Ajalehtede postiamet.

Kirjasaatjate töö kõrgemale astmele

Ühes sotsialismi otsustawa pealetungimisega terwel wäerinnal, ühes sotsialistlise majanduse kaswuga tõuseb ja kaswab ka töörahwahulkade aktiivsus. Wiie-aasta plaani kolmanda, otsustawa aasta lööktempod, mis lahendama peawad küsimuse „kumb kumba“, seawad üles uued ülesanded ka kirjasaatjate hulkade, „proletaarse ühiskondlise arwamise komandee-ride“ (Stalin) ees. Partei seabki oma KK otsuses 16. aprillist 1931. a. **uued, palju wastutawamad** ülesanded kirjasaatjate hulkade ette, „wastawalt käesolewale ajajärgule, sotsialismi ehitamise alal. Samuti näitab partei KK otsus ka need teed ja wiisid, kuidas kirjasaatjad töötama peawad, et nad käesolewal, otsustawal ajajärgul tõesti partei pealiini aktiivseteks läbiwiijateks oleksid.

„Edasi“ toimetuse juures 28. weebr. s. a. ärapeetud kirjasaatjate nõupidamisest osawõtjad

Missugused on need uued ülesanded kirjasaatjate töös?

Partei keskkomitee otsuses on see lühidalt ja selgelt wäljendatud:

„Kui kirjasaatjate töö arenemise esimesel ajajärgul kirjasaatjate peaulesandeks oli mehhanismi „wäikeste“ puuduste awalikuks tegemine ja paljastamine, siis peawad tööliste- ja külakirjasaatjad praegusel ajajärgul palju sügawamalt sotsialismi ehituse küsimustesse tungima, igakülgselt puudusi paljastama ja sotsialistlise ehitustöö kõigi alade wäljapaistwamaid jaatawaid külgi walgustama, alates tööpingist, jaoskonnast, töökojast, tehastest, trustist jne.“

See tähendab, et kirjasaatjad peawad kõigepealt ühes puuduste paljastamisega ka ära näitama teed, kuidas neid kõrwaldada, kuidas tööd tõsta, peawad walgustama oma ettewõtte, tööpingi edusaawutusi selleks,

et mahajäänuid kaasa tõmmata, oma kogemusi neile edasi anda ning tööliste ja kollektiivlaste hulka sid wigade, puuduste, mahajäämise põhjuste kõrvaldamiseks ja tööstusplaani sajabrotsendiliseks täitmiseks ja ületamiseks võitlusesse organiseerida. Ainult sel juhtumisel muutuvad kirjasaatjad eesrinna võitlejateks ja hulkade organisaatoriteks partei juhatuse all sotsialismi ülesehitustöös.

Ühes uute ülesannetega kirjasaatjate töös peavad otsekohe aset leidma ka uued hulgalise töö viisid. Kirjasaatjate edaspidise töö edukas ümberkorraldamine võimaldab ka ta uut tõusu. Partei KK märkis ära need tõusuteed, mis juba praktilises tegewuses oma edu on näidanud ja mida iga kohaline kirjasaatja kollekt.-majap., tehases või asutuses ning ajajehed, ajakirjad ja kirjandusetöölised kindlasti omandama ning läbi viima peavad. KK seab konkreetsed ülesanded üksikute tööstusalade

Grupp Leningradi oblasti eesti noorsoo esimese konverentsi naisaadikuid

kirjasaatjate ette, näidates, missuguste küsimuste peale peab kirjasaatja praegusel ajajärgul oma tähelpanu juhtima, et sotsialismi ehitustööle kaasa aidata. Tehaste, kaewanduste ja ettevõtete kirjasaatjad peavad tähelpanu juhtima töövõljalikuse tõstmise, töö mehaniseerimise, ratsionaliseerimise, plaani täitmise jne peale oma ettevõttes, samuti konkreetselt ja oma tööstuse küsimustele wastawalt peavad oma sule ka nõukogu- ja kollekt.-majapidamiste kirjasaatjad juhtima; kuidas edenewad töö organiseerimise küsimused, lõõktöö ja sotsialistilise võistluse lepingute täitmine, tööjõu kasutamise, brigaadide ja tükitöö ning tulude jaotamise küsimused kollekt.-majap. — need ja weel palju teisi küsimusi seisawad külakirjasaatja ees maal, mille edukaks lahendamiseks ta aktiivselt peab kaasa aitama.

Et kindlustada seda wastutawat wäerinda kirjasaatjate töös, tuleb kiires korras täita KK otsus kirjasaatjate kollektiivsete töömeetodite kohta, mis oma paremusi on juba wäljendanud. Kirjasaatjate briigaadid teatud ettewötetes, ühiskondline buksiir, kirjasaatjate kokkulennud, lõökbrigaadid on need konkreetset kollektiivse töö wormid, mis kirjasaatjate töö uuele astmele tõstavad, selle töö hulgalisemaks ja tegelikkudele sotsialistlise ehituse küsimustele wastawamaks teewad.

Murrang peab sündima ka kirjasaatjate töö juhtimises, mis senini puudulik on olnud. Meie kirjasaatjad, iseäranis maal, pole senini oma konkreetseid ülesandeid teadnud, töö on läinud wäikeste puuduste ja wigade paljastamise sihis, wähe on tähelpanu juhitud meie tõusu, sotsialistlike kaswu küsimustele, mis aga tänapäewa ülesannetele enam ei wasta. Kirjasaatjate tähelpanu, nagu juba tähendatud, peab mobiiliseeritud olema konkreetsete töö, ehituse ülesannete ümber ja selleks peawad ajalehtede ja ajakirjade toimetused otsustawaid samme astuma. Sel alal on seni wähe tööd tehtud. Kirjasaatjate töö juhtimine peab olema differentseeritud, s.o. iga tööstusala, kollekt.-majap. jne kirjasaatjad peawad teadma neid ülesandeid ja küsimusi, mida nad oma ettewõttes, majapidamises walgustama peawad. Enam arenenud kirjasaatjaid peab wastutawale tööle tõmbama, samal ajal uusi kirjasaatjate kaadreid, eeskujulikumaid töölisi, tegewusesse tõmmates.

KK otsus nõuab kiires korras konkreetset tööd uutel alustel nii toimetustel kui ka kirjasaatjatelt, peasjalikult maalt, kollektiivmajapidamistest. Ka meie ajakirja „Naist. ja talun.“ kirjasaatjad kohtadel peawad oma tööd kohe nendele uutele alustele seadma. Lugejateringid peawad eestkätt partei keskkomitee otsust selgitama ja aitama ellu wiia.

Selles kirjatükis walgustasime üldiselt partei keskkomitee otsust kirjasaatjate töö ümberkorraldamisest. Järgmises numbris anname konkreetsemaid näpunäiteid, kuidas seda tööd eriti meie ajakirja kirjasaatjate seas organiseerida.

A. O.

Tänewune põllumajandusemaks ja küla sotsialistline ümberkorraldus

Sotsialistlike suurtööstuse edusammud, laialine organisatsiooniline, materjalne ja rahaline abi kollektiivmajapidamistele nõukogude walituse poolt on toonud pöörde talupoegade hulkadesse, mis wäljendub miljonite kehwikutest ja keskmikkudest talupoegade kollektiivmajapidamistesse ühinemises.

Kõik proletaarse riigi korraldused külas on juhitud selleks, et võimalikult kõrgemale tõsta põllumajanduse wiljakust wäikeste majapidamiste kollektiiviseerimise ja tehnilise ümberkorralduse teel. Tänewune p.-m. maksu seadus on selle poliitika paremaks tõenduseks.

Wiie-aasta plaani kolmanda, otsustawa aasta ülesanded — kollektiiviseerida üle terve Nõukogude Liidu wähemalt 50 prots. kehwa- ja

kesktalupoegade majapidamistest ja kulaku, kui klassi, likwideerimine täieliku kollektiiviseerimise alusel — nõudsid muudatusi küla maksustamise süsteemis.

Need muudatused on sihitud selleks, et võimaldada kollektiivmajapidamiste kiiremat kasvu, et nad jõuaksid lühema ajaga oma sise- ja arendustöö organiseerimise ja arendamise tarvilisele kõrgusele tõsta, et arendada karjakasvatamist, tehniliste kultuuride külwipinna laiendamist sotsialistlistel alustel. Ühtlasi annab uus p.-m. maks ka terve rea kergendusi kehwi- ja kesktalupoegade üksikmajapidamistele. Kõik see võimaldab veel suurema hooga kulakule peale tungida ja teda, kui klaassi, täieliku kollektiiviseerimise alusel likwideerida.

Sellepärast tuleb laiadele hulkadele igakülgset ja konkreetset selgitada kollektiivmajapidamiste saawutusi ja neid kergendusi, mis p.-m. maksu seaduses on ette nähtud. Sellega aitame üksikmajapidajal kergemini otsustada küsimust: „kas kollektiivmajapidamise poolt wõi vastu“, kollektiivmajapidamise kasuks.

Naisdelegaatide koosolekud peavad põllumajandusemaksu eriti läbi arutama ja naiseltsiliste koosoleku kokku kutsuma.

Nagu teada, maksustati kollektiivmajapidamisi ennem keskmise sissetulekunormi järele, kuna nüüd maksustatakse neid terwikuna kui organiseeritud suurmajapidamisi. See annab tõuke arendamise ja sise- ja arendustöö organiseerimise kordaseadmiseks, milles senini veel väga palju puudusi ette on tulnud. Kollektiivmajapidamiste maksustamise normid on palju madalamad kui üksikmajapidamistel. Iga sissetuleku rubla pealt wõetakse neilt nüüd 3—4 kop., aga üksikmajapidamiselt 4—30 kop. Palju kergendusi annab p.-m. maksu seadus nii kollektiivmajapidamistele kui ka üksikmajapidamistele karjapidamise, tehniliste kultuuride külwamise ja põllupinna laiendamise juures. Need kollektiivmajapidamised, kus aastane sissetulek on vähem kui 60 rbl. sööja peale, wabastatakse täielikult p.-m. maksust. Samuti jääb ka makswaks kehwi- kute osaline ehk täielik p.-m. maksust wabastamine.

Kulaklised majapidamised maksustatakse nende tõeliku sissetuleku järele indiwiduaalses korras.

500 miljoni rubla, mis tänawune p.-m. maks plaani järele peab andma, on kogu NSW Liidu eelarwes ainult väike osake, kuid kohaliste külanõukogude ja raiooniorganisatsioonide eelarwes on ta tähtsamaks allikaks. Sest p.-m. maks jääb terwena küla kultuur-majanduslikeks ümberehitamiseks. Iga kollektiivlase ja küla-aktiwisti kohus on selgitada p.-m. maksu seadust talurahwale, et sellega küla sotsialistlist ümberehitamist kiirendada.

Liisi Külaots.

Ilukirjandus

VOKO ENVIVO

Raudne hobune

(Lõpp.)

— Üks meist peab minema. Ja asi polegi nii hädaohtlik: sa wõtad lühikeseks tehtud windi ühes, see on kerge kanda ja hea ära peita. Peale selle oled sa noorem mees ja mis tähtsam, mina jään metsa äärde sind ootama. Ja kui midagi peaks juhtuma, küll ma siis sinule abiks tulen.

— Nii siis, asi on korras, — lisas Priidik juurde.

— Aga siis, kui midagi juhtub, pead sa mulle abiks tulema, — lausus Kusta.

— Ilmtingimata, kui nad sulle midagi teha julgewad, noh siis kõmutame nad kõik maha, nagu wästrikid. Noh, aga nüüd lähme asju ajama.

Mehed wõtsid weel tublid sõõmud. Priidik tõstis ühe põrandalaua üles ja wõttis sealt kaks lühikeseks tehtud winti wälja, ühe andis Kustale, teise pani omale hõlma alla. Samuti panid nad ka padruneid tasku. Priidik wõttis weel raudsae ja andis Kustale. Ja nüüd läksid mehed õue, ja otse lähemasse metsa. Läbi metsa tuldi wälja äärde, kus kollektiivi hooned ühes küüni ja teiste kõrwaliste hoonetega tumedalt meestele silma paistsid.

— Tulgu nad sind segama, küll ma neile siis näitan, — sosistas Priidik Kustale.

Kusta hakkas üle wälja küüni poole hiilima, wahel kuulates ja jälle edasi astudes.

Oli kuulda üksikuid koerte haugatusi küla poolt. Kusta seisatas pea iga kord, kui midagi kuulis. Wiimaks jõudis Kusta küüni otsa, ta hiilis nurga tagant kuuriukse poole — midagi polnud näha. Nüüd lähenes ta ettewaatlikult kuuriukse juurde, wõttis sae wälja, mähkis ta kaltsu sisse, et müra poleks ja hakkas saagima. Saag oli hea ja warsti oli obadus läbi saetud. Nüüd kangutas Kusta obaduse eemale, lukk tuli eest ära ja ukсед läksid lahti.

Heameele pärast, et see nii kergesti läks, polnud Kustal aega uksi ettewaatlikult lahti teha ja sellepärast kriuksus uks ja teine läks seinale najal seiswale äkke wastu: tume kõmin tuli kuuldawale. Kusta ehmus, kuid, et midagi kuulda polnud, astus Kusta kuuri ja hakkas kiiresti hõõwilaaste ja õlised kaltse hunikusse ajama. Heameelega oleks ta traktori ilu waadelnud, kuid polnud aega.

Parajasti, kui Kusta laaste süntas, tuli Liisa ukse peale ja küsis:

— Kusta, mis sa siin teed?

Kusta ehmus ja haaras traktori najalt püssi ja lasi Liisa sihis. Liisa keha wajus hääletult kokku. Pauk kajatas mitmekordselt metsast wastu. Kusta ehmatas nii ära, et pillas püssi maha ja pistis metsa poole jooksu.

Paugu peale ärkas majarahwas: kõige enne tuli wälja Arnold õõriettes, pesuwääl, „nagaan“ peos. Ta sai kohe seisukorras aru ja nägi tumedat kogu metsa poole jookswat. Arnold, kes harjunud punawäes jooksmas, sai kergesti Kustale järele. Metsa lähedal jõudis Arnold Kustale lähedale ja

lasi paugu talle järele. Kusta jäi seisma. Kui Arnold talle juurde jõudis, pistis Kusta uuesti jooksu, kuid juba wirutas Arnoldi tugew rusikahoop Kusta kápili. Nüüd wöttis Arnold Kustal turjast kinni ja tõstis ta üles ja wirutas prantsatades wastu maad. Warsti jõudsid järele ka Martin ja Mihkel. Mihklil olid ohjad käes. Martin küsis:

— Kas sul abimehi ka on ja kes nad on?

Sellepeale hakkas Kusta paluma ja ütles, et Tohusoo Priidik jäänud teda metsa ootama ja pidanud abiks tulema, kuid nüüd pole teda kuskilgi.

— Tõuse jalule! — käskis Arnold. Mihkel Kuusemets tõmbas Kusta käed selja taha ja hakkas neid ohjadega kinni siduma, ise rääkides:

— Mõrtsukas, nüüd on su näokate langenud, metsloom, tulid põletama ja kaitseta naisterahwaid tapma. Kas sul häbi ei ole, pidin sind weel toetama, et kollektiivi liikmeks wõetaks.

— Aga nüüd GPU-sse, abiline ja ässitaja on teada, küll GPU ta kinni wõtab, — ütles Martin Kasemets.

Mihkel Kuusemets andis Kustale põlwega wopsu wastu tagumikku, üteldes:

— Mine, mõrtsukas.

Sidus ohjaotsad weel ümber käe ja nüüd hakati majade poole liikuma.

Tuppa oli palju rahwast kokku tulnud ja mehed tulid tulijatele wastu.

— Oodake, ma proowin, kui kõwa pealuu tal on, — ütles Oswald Tomingas ja tõstis ähwardawalt rusika löömiseks.

— Wiruta, wiruta, kostsid hulgalised hääled.

Kolmel mehel oli küllalt tegemist, et rahwa omakohust Kusta Kulli kallal ära hoida.

Kusta saadeti Oswald Tominga ja ühe teise mehe saatel GPU-sse.

— Olge ettewaatlikud, et ta ära ei jookse, — ütles Martin meestele järele.

— Noh siis saan ma oma rüsika raskust ja tema pealuu kõwadust proowida, — ütles Oswald Tomingas, kes tugew mees oli.

Et tuli weel laiali lagunenud polnud, siis saadi tulest Marie Kuusemetsa juhatusel warsti wõitu: lihtsalt, tulele laotati linad peale.

Johannes Roht oli Liisa tuppa woodile kannud. Liisa lamas woodis meelemärkuseta, kuid näost paistis endiselt õitsew noorus.

Marie Kuusemets ühes tütrikutega wõtsid Liisa wähesed riided rinna pealt lahti. Kuul oli otse paremalt poolt rinna pealt sisse tunginud ja selja pealt wälja tulnud. Haaw seoti koduste abinõudega kinni, kuid werd tuli läbi sjdemete endiselt.

August Saar saadeti kiiresti raiooni arsti järele.

Arnold seisis Liisa jalutsi pool woodi otsas ja waatas tummalt Liisa kahwatama lööwat, kuid ikkagi ilusat nägu. Arnold ei lausunud sõnagi. Naisterahwad nutsid, ka meestel tungisid pisarad palgele.

Wiimaks tegi haawatu silmad lahti ja waatas segaselt ringi. Ta silmad peatusid Arnoldil, kerge naeratus käis üle näo . . .

— Arnold, ela hästi, — ütles Liisa tasa.

— Kas traktor terve, — nende sõnade juures mattus Liisa hingamine, suust tuli werd. Marie waigistas teda üteldes:

— Ole wagusi, tütar, rääkimine on sulle raske — traktor on terve.

Arnold ei suutnud ennast enam pidada, pisarad tungisid tal palgele ja ta ütles tuliselt:

— Liisa, sa ei tohi surra!

Haawatu awas huuled, kuid sõnu ei tulnud, hingas korra koriseses — siis jäi waikseks . . . Marie katsus pulssi, see ei löönud enam. Kõik kuulasid hoolega, kas ehk haawatu weel elumärki awaldab, ent ta jäi waikseks . . .

Kõik ümberolijad nagu tardusid tükiks ajaks. Siis algas Martin Kasemets:

— Seltsimehed, üks tulisematest sotsialismi eest wõitlejatest on meilt lahkunud. Klassiwaenlase kulaku mõrtsukakäsi on ta meilt rööwinud. Liisa Kaasik oli üks agaramatest kollektiivi asutajatest ja organiseerijatest. Ta täitis alati raskemaid ülesandeid. Ta lahkus hetkel, mil ta töö juba täit wilja kandma hakkas. Ta päästis kollektiivi waranduse oma eluga. Seltsimehed, kuid meie ei tohi sellepärast nutma jääda, meie ei tohi ainult kurwastada ega hädaldada, see pole proletariaadile omane. Tänane sündmus kohustab meid weel rohkem ühte hoidma, ridu koon-dama ja hoolega klassiwaenlaste tegewuse järele walwama. Lenin ütles kaotuste puhul, et read koomale — iga langenud asemele kümme uut wõitlejat.

Au langenule!

Surm mõrtsukale!

— Surma! surma! — mürises rahwahulk.

Sealsamas seati kiri kokku, kus nõuti nõukogudewõimult mõrtsukatele kõrgemat karistusemäära — surma. Kõik koosolijad kirjutasiid kirjale alla.

— Seltsimees Martin, — ütles Mihkel Kuusemets, — mina astun kommunistlisse parteisse, tahan ka esimene olla, kes kulakutele ja kapitalistidele säru annab, kirjuta mind sisse.

Mihkli järele astus Oswald Tomingas, Marie Kuusemets ja terve rida teisi parteisse. Tuli juurde uusi kollektiivi liikmeid.

Martin Kasemets tegi wiimased korraldused, sest tööpäew oli ees.

— Sm. Johannes Roht, sa istu hobuse selga ja sõida Augustile järele, sest arsti pole enam tarwis. Sinul tuleb wist Liisa kohustused enda peale wõtta.

Warsti kuulutas kaugenew kabjaplagin Johannese ärasõitu.

Nüüd pööras Martin ennast koosolijate poole:

— Seltsimehed, nende päewade sees matame Liisa — matame, nagu see rewolutsionäärile kohane on, nagu Liisa oma kangelasesurmaga ära on teeninud.

Homme on tööpäew ja sellepärast peame nüüd puhkama heitma, et siis uue wärske jõuga tööle asuda. Sest mida edurikkamalt meie tööd teeme, mida rohkem meie kollektiiv laieneb, seda vähem on meil karta sarnaseid sündmusi, nagu see, mis täna öösel aset leidis. Nii siis, julgelt edasi! Löökkorras wiime teid edasi!

— Jah, see on ainuke tee, mida mööda peame minema. Teist teed pole. Ainult tööga ja kollektiivi laiendamisega muutume ärawõitmata jõuks, — liss Mihkel Kuusemets.

— Tööle, tööle! — kajasid hulgalised hääled.

Wanglas

Julgelt tungis ta trellidest läbi,
ei pidanud kinni terasest piir.
Peatus üksikus kongis päikese kiir —
seal kahwatut töölist ta mõtetes nägi.

Tõi kongisse kewadet, sooja ning walgust...
Mai wõitlusi wangile tuletas meelde:
kui julgelt, ei kartnud nad keeldu,
kandsid siis werewaid lippe wõitluse-salgad.

Tõi kongisse rõõmu päikese-lapp
wangi silmadest kurbtuse kustutas ta...
Uks raginal awanes ootmata
ning kongisse weeres raswane papp.

„Rahu sinuga! Issand sind aidaku wend.
Tulin jumala armu ma andma.“
— Mul usuta kergem on raudasid kanda,
ma armu ei taha — ei alanda end.

Mida tegid siin öösel su kaaslased, kuula:
mu naabri, kaaswõitleja noore,
wiisid tapale timukad toored,
käte werise surusid hüwastijätwale suule.

Kas sind ja jumalat paluma pean?
Kas seda ma wõitlusest õppind?
Las piinades pimedas kongis ma löpen,
kuid armu ei palu, ei palu — ma tean.

Tean sedagi, milleks sind saadeti siia...
Tean, öösel mind ootamas timukad juba...
Kuid kaebeta, palweta surra ma luban.
Ma papita lasen end surmale wiia.

Sa kasi: Miks reostad mu üksikut kongi,
mine mõrtsukas, salalik madu.
Ploletaarne wõitlus teile kuulutab kadu! —
Papp pahaselt porrates minema longib.

PENO ALNOVO.

HILDA ALT

Aprillis suri meie ajakirja kaastööline seltsiline Hilda Alt kopsutiisikusesse.

Hilda Alt sündis 1895. aastal Tartus töölise perekonnas. Kaotades varakult wanemad, oli Hilda juba lapsest sunnitud wõõrast juures omale ülespidamist teenima.

1917. aastast alates wõttis Hilda rewolutsioonilisest liikumisest osa. 1919. a. kuni 1920. a. wõtab ta Eestis põrandaalusest tegewusest osa. 1920. aastal areteeritakse ja mõistetakse 4 aastaks sunnitööle.

Pärast kaheaastast kinniistumist wahetatatakse Hilda wahetuswangina Nõukogude

Liitu. Siin töötab mustatöölisena mitmes kohas. 1924. aastal astub ta Lääne Tööraha Kommunistlisesse Ülikooli õppima. Lõpetab ülikooli 1927. aastal ja saadetakse maale tööle. Töötades P.-Struugi raionis lugemistoa juhatajana, tuli tal tihti töö asjus ja koosolekutel jala kaugel käia. Külmetamise tagajärjel algab Hildal raske tiisikus, mille idud ta wangimajast kaasa tõi.

Wiimased kaks aastat põdes Hilda tõsiselt, kuid ei jäänud siiski parteitööst kõrwale. Seltsiline Hilda wõtab aktiivselt parteiringidest osa, teeb aruandeid, kirjutab ja tõlgib meie ajakirjale. Eriti palju muretses ta naisterahwaste organiseerimise eest. Isegi wiimastel päewadel haigemajas, mil ta waewalt rääkida suutis, kõneles ta sellest, et meil ei pöörata laiade naistehulkade organiseerimisele tarwilist tähelpanu, et sellel wäärinnal, mis üldises wõitluses wäga tähtis, mahajäämist on märgata ja naiste tööd allahinnatakse.

Käesolewal silmapilgul, mil meil wiie-aasta plaani kolmanda, otsustawa aasta ehitusplaani teostamine käsil ja wõitlus selle eduka täitmise eest keeb, on iga wõitleja langemine meie parteile teatud kaotuseks.

Seltsiline Hilda saab meie mälestuses kui üks tõsisematest wõitlejatest elama.

*„Naistöölise ja talunaisterahwa“
toimetuse.*

SÕNUMID

Naiste faschistline liikumine Eestis

Kodukaitse liidu all tunneme faschistlist liikumist Eestis, mis alguse sai saksa vägede okupatsiooni eel. Esialgul ei olnud liikumine ühtne, oli nõrk. Eriti tõusis faschistline liikumine pärast 1. detsembri sõjariistus ületoosu. Esialgu ei olnud välja kujunenud ühtset ülemaalist organisatsiooni, oli ainult Tallinnas Kalewi malewa juures „Linda“ nimeline naiste osakond. Sellest „Linda“ naiste osakonnast arenesid aeg-ajalt välja ülemaalsed faschistlised naisteorganisatsioonid igasse linna, ringkonda ja külasse.

Eesti naiskodukaitse Kalewi jaoskonna supikatel Saue manöövritel

Praegu on neisse organisatsioonidesse üle 5 tuhande naisfaschisti organiseeritud. Faschistlise liikumise eesmärk on eesti kodanluse walwepostiks olla, ja kui tarwis, siis ka „oma“ töölisteklassi weristada. Sõja lahtipuhkemisel oleksid need organisatsioonid Nõukogude Liidu vastu kui sõjaline jõud, kes ustaw ja werisem, kui harilik kaitsewägi. Kaitseliidu ülesanne on kaswatada ja arendada elanikkude hulgas isamaawaimustust ja patriotismi. Naisfaschistide tegewusesse kuulub igasuguste kursuste organiseerimine, nagu sanitaar-, käsitöö-, keedu- ja samariitlastekursused. Naisfaschistid wõtawad osa ühes meesfaschistidega sõjalistest manöövritest, kus nende suurem töö on toitu korraldamine ja walmistamine. Peale eelnimetatud kursuste on naisteosakondade juures

noorte-, spordi- ja lasterühmad. Kõikide nende kursuste ja rühmade tööst läheb punase niidina läbi isamaaline propaganda, mille abil töötavaid hulke wõitlusest kodanluse wastu eemale püütakse tõmmata.

Isamaalsuse propagandat lewitatakse igasuguste pühade ja päewade pühitsemisega, korraldatakse kõnekoosolekuid, piduõhtuid, sööminguid ja loenguid. Ekskursioone korraldatakse tähtsamatesse kohtadesse, kus jutustatakse elanikkudele Eesti ajalugu ja esiwanemate waprast wõitlusest waenlaste wastu jne.

Naiskodu osakondade juures on lasterühmad, niinimetatud guided ja hellaksed. Need töötawad naisfaschistide kaswatuse ja hoole all. Neid lapsi kaswatatakse maast madalast tulewasteks faschistlisteks kodukaitse liikmeteks, töölisteklasi wastasteks. Samariitlaste ülesanne on organiseerida „toetust“ ja „abiandmist“ waesematele elanikkudele, kes puuduste ja haiguste käes kannatawad. Linn jaotatakse raioonideks, käiakse majast maija ning „warustatakse“ sõnakuulelikke wiletsaid ning haigeid nimesi soojade riietega ja toitudega. Siin püütakse näidata, nagu kannaksid nad hoolt puudustkannatajate eest. Kuid tegelikult on see poliitika, millega kehwmate inimeste hulgas poolehoidu tahetakse wõita.

Toon ühe wäljawõtte läinud aasta „Kaitsekodu“ numbrist, milles kaitsekodu naisteosakondade emand Mari Raamot kirjutab:

„Kõigil naistel on ühed mured, ühed rõõmud, mis puudutawad eriti naist ja meie tahame ühes minna, ükskõik, mis alal wõi mis organisatsioonis keegi töötab. Meie, naised, tahame üksiteisel sõbralikult kätt pigistada. Naiste wahel ei tohi olla lahkkelisid, seda nõuab meie moraal ja kodumaa hea käekäik.“

See on kõige jõhkram wõte ja häbematus, kus tahetakse Pätsi naist ja waest naistöölist ja sulase naist ühetaolisteks teha. Kas eesti naisfaschistid ka seda tahawad teada, kuidas töötawate naisterahwaste keskel Eestis enesetapmine kohutawalt kaswab, kuidas töötawad naisterahwad ühes lastega surma lähewad, et näljast ja puudustest pääseda. Kas proua Raamot teab, et Eestis noorte naisterahwaste keskel prostitutsioon kohutawalt kaswab, et noored tööjõulised naisterahwad on sunnitud tööpuuduse pärast endid kodanlusele uulitsatel müüma. (Registreeritud on 3—2 tuhat niisugust naisterahvast). Kas need prouakesed ja preilikesed on midagi teinud selleks, et töötaolekut wähendada ja tõeliku wiletsuse ja puuduse wastu wõidelda.

Muidugi ei!

Kui töölistel julgewad oma elutingimuste parandamist nõuda, siis surutakse see kõige werisemate abinõudega maha. Töötatööliste koosolekud kihutatakse laiali, agaramad esitajad wangistatakse. Naistöölistel, tööliste naistel ja kehwikutest naistel maal tuleb siin kõige wihasem wõitlus wastu seada. Neil tuleb iga päew awalikult kodanluse igasuguseid meelitusi paljastada, et vähem arenenud seltsilised ei satuks faschistide mõrda. Töötawad naistehulgad peawad oma ridu tööliste organisatsioonidesse koondama, et wõitlust pidada nii majandusliste kui poliitiliste nõudmiste eest. Naisseltsiline Eestis peab ennast otsustawaks wõitluseks walmis seadma, sest ainuke tee wiletsusest ja puudusest wäljapääsemiseks on kodanlise korra häwitamine, nagu seda Nõukogude Liidus on tehtud.

Meie, naisseltsiliste, ülesanne N. Liidus praegusel silmapilgul on kõik teha, et meie riigikaitset kindlustada, 5-aasta plaani nelja-aastaga läbiwiimise aktiivselt osa võtta, Oso-Awiahimi ridadesse astuda, õppida sõjariistadega ümber käima, sanitaarringisid organiseerida ja neist aktiivselt osa võtta. Keegi meist ei tohi **unustada**, et sellega aitame meie oma klassiõdede raskele võitlusele kodanluse vastu kaasa ja aitame ka Eestis ja kõigil kodanlistel maadel lõpulikku töörahwa võitu kapitalistide üle kiirendada.

Hilda Wisnapuu

Narwa töötatöölise koosolekust

Hiljuti peeti Narwas töötatöölise koosolekut. Aruandja puudutas Nõukogude Liidu suurt ehitustööd. Ta tähendas, et Nõuk. Liidus lastakse iga päew uusi wabrikuid käima, mille tagajärjel palju uusi töölisi tööle tõmmatakse, nii et isegi töölistest puudust tuntakse. Tööstuses töötatöölisi ei ole. Kapitalistlikes riikides aga lastakse iga päew tuhandeid töölisi töölt lahti, pannakse wabrikuid järjesti kinni. Samasugune on lugu ka Eestis. Siin kaswab töötatöölise arv iga päewaga. Suured hulgad on täiesti näljaseisukorda pandud.

Kõnelejat kuulati suure huwiga ja wõeti ka elawalt sõna. Kuid see ajas fashistide sabarakud, kes koosolekule olid tulnud, marru. Nad hakkasid Nõuk. Liitu maha tegema ja igasugust soppa ja walet lobisema.

Kuid töötatöölised andsid neile otsustawa wastulöögi, tuues ette tõsiasju ja kirjasid, mis nad oma sõpradelt ja tuttawatelt N. Liidust saanud, mis näitawad, et tööliste olukord N. Liidus hea on ja iga päewaga paraneb.

Töölised karjusid nuhid maha ega lasknud fashistide sabarakudel endid wõrgutada. Fashistide sabarakud, kes nägid, et nende wale ei aita, lasksid koosolekult jalg.

Naistööline

Organiseerime hulgalist tööd oma ajakirja ümber

Leelino külas, Wolossowi raioonis, asub artell „Jõud“.

6. märtsil sõitsid Leningradist komülikooli õppurid meie rahwuswalist naistepäewa läbi wiima. Kuid meie naistetöö organisaator, sl. Weidenbaum, arwas paremaks linna sõita, kui niisugust „tühja asja“, nagu naistepäew, läbi wiia. Mingisugust ettewalmistustööd ei olnud ta selleks teinud.

8. märtsil oli koolimajas pidulik koosolek, millest ka mehed osa wõtsid. Koosolekule oli üle 70 inimese ilmunud. Aruandega naistepäewa tähtsusest ühenduses kollektiwiseerimise ja rahwuswahelise seisukorra küsimustega esinesid „Naistöölise ja talunaisterahwa“ toimetuse liige sl. Wakker ja raiooni esitaja sl. Laagus.

Koosolekul wõeti ka lastetoa organiseerimise küsimus arutusele. Ühelhäälel wõeti vastu resolutsioon, milles tähendatakse, et maa naisseltsilised on arusaamisele tulnud, et ainult kollektiivne töö wõib naise orjastawast kodusest tööst wabastada ja talle wõimaluse anda oma kultuurilise tasapinna tõstmiseks ning ühes mehega wõrdselt meie sotsialistlise riigi ehitusest osawõtmiseks.

Artelli naisseeltsilised otsustasid koondada kõik oma jõu naisteajakirja „Naistöölise ja talunaisterahwa“ ümber, tellides igaüks omale aasta peale ajakirja ja lubades kaastööde saatmisega kaasa aidata. Organiseeriti ajakirjale kaasaaitamise rühm.

Netas

Söödis põld

Partei XVI kongress kriipsutas alla massilise töö tähtsusele kollektiivlaste, kehwikute ja keskmikkude seas. Üks tähtsamatest massilise töö harudest on töö naiste seas. Kuid seda tööd ei hinnata igalpool wääriliselt. Näituseks kuuleme meie endi Rõkowi külas ühiskonna tegelastelt arwamist:

Medodati eesti tütarlapsed — pioneerid

„Enne wiime külwihoogtöö läbi, siis hakkame massilist kultuuritööd tegema“. Meil ei ole kommuunas ega terwes külas naisdelegaatide koosolekuid, naiste seas pole eriti selgitatud kewadise külwihoogtöö tähtsust ja üldse on massiline töö meil söödis põld. Kuid meie tegelased ei tohi unustada, et kewadist külwi 100 prots. wõrd täites ei tohi massilist kultuuritööd unustada.

Silm.

Haridusmaja tööstus-tehnilise ringi lõpetajad

Luukülas lonkab töö naiste seas.

Põllutööaeg on käes, kus kõik tööjõulised peavad kohal olema, et viie-aasta plaani kolmanda aasta ülesandeid enamliselt teostada. Meil, Luukülas, ei olnud aga veel loodud tarvilisi tingimusi selleks, et kõik töösuutelised võiksid oma tööd 100 prots. võrd üldistele töödele anda.

Lasteplatsi organiseerimise eeltööd lähewad tigusammul ja weel ei ole meie kindlad, kas meil saabki lasteplats organiseeritud.

Ei tohi unustada, et lasteplatsi puudumine ei mõju halvasti üksi kewadise külwitöö peale, waid eriti halvawalt saab ta mõjuma wiljakoristamisele, kus naiste tööd röhkesti kasutatakse.

Luuküla aktiivsematel naistel ja kõigil organisatsioonidel tuleb kiiremas korras lasteplats organiseerida.

Talunaine

Ühineme „Punase niidikese“ arwustusega

Grupp Luuküla naisseltsilisi arutasid „Punase niidikese“ arwustust ja ühinesid Tea'ga, leides et sarnaseid wõrgutajaid, nagu Tarinat, tuleb hukka mõista. Kui naisseltsilised ise oskaksid perekonnast lugu pidada, s.t. ei tungiks meelega teiste perekonda, siis paraneks meie perekonnaelu märksa.

Raaja ei talitanud ka õieti, kui aborti tegi. Sellega häwitas oma terwist ja kaotas selle, mis seob osalt weel abielusid, s. t. emakssaamise võimaluse.

Amalie K.

EMA JA LAPS

Kuidas kollektiivmajapidamises lastesõime organiseerida

Küla eluolu ümberkorraldamisel ei tohi meie lastekasvatust sööti jätta. Meie peame suurt rõhku panema sellele, et lapsed kaswaksid terwetes ja loomulikkudes tingimustes. Tarwis organiseerida lastesõimed, kus lastel õige järelwalwus ja korralik toitmine oleks.

Õiget kasvatust, samuti kui töö ja eluolu terwendamist, wõib kollektiivmajapidamises täiesti sisse seada. Sellepärast peab igas kollektiivmajapidamises lastesõimed organiseeritama.

Lapsed ilma järelwaatuseta — endise küla harilik pilt

Kodu on laps harilikult ebapuhtas olukorras, ta püherdab maas, kust inimesed ja koerad üle käiwad. Ei ole temal õiget järelwaatust, ei õiget söögikorda, ta sööb mis kätte juhtub, mille tagajärjel wäikesed lapsed nii tihti haigeks jääwad ja surewad. Ka õnnetuse juhtumisi, nagu: põletamisi, kukkumisi, haawamisi jne tuleb tihti ette. Peale selle segawad wäikesed lapsed suuri nende töödes ja ei lase emasid üldistest töödest osa wõtta.

Lastesõimedes on lastel hea, seal on puhas, seal söödetakse neid õieti, seal õpiwad nad kollektiivselt elama ja töötama, seal on nendel alaline järelwaatamine. Wiies lapsed sõime, wõiwad emad rahulikult üldisest kollektiivmajapidamise tööst 100 prots. wõrd osa wõtta, tõstes sellega töö produktiivsust ja majapidamist üldse.

Lastesõimed on emadele terwiseõpetuse kooliks. Emad-kollektiivlased ei õpi lastesõimedes mitte üksi seda, kuidas lapsi õieti sõõta ja nendega ümber käia, vaid õpiwad ka seda, kuidas oma kodust eluolu terwemalt sisse seada.

Lastesõimede organiseerimises wõtawad harilikult osa: kollektiivmajapidamiste liit, raiooni täidesaatekomitee, kooperatiiv, haigemajad, kuid peamiselt peawad selle eest muretsema kollektiivmajapidamised ise. Nende liikmete üldisel koosolekul tuleb lastesõimede küsimus läbi arutada, praktiline töö lastesõime organiseerimises tuleb kollektiivmajapidamise juhatusel teha.

Waja wälja selgitada, missugused summad saawad olema lastesõime ülewõlpidamiseks, kes raha annab ja kuipalju, kui palju peab kollektiivmajapidamine ise juurde lisama jne. Waja wälja selgitada, mitme lapse jaoks saab sõim awatud, otsida ja selleks ruumid walmis seada, sisse-seade ja pesu walmistada, toiduaineid muretseda ja selleks wastawaid töölisi leida.

Niisuguseid toiduaineid, nagu manna, riisi, peenjahu, makaroone, suhkrut, kompotti, samuti riidetaste pesu jaoks annab kooperatiiv, waja aga õigel ajal teadaanne raiooni täidesaatekomiteele ehk kollektiivmajapidamiste liidule sisse anda. Kartuleid, juurwilja, piima, wõid, kohupiima, mune, tangu, rukkijahu jne, samuti kütteaineid peab kollektiivmajapidamine oma tagawaradest andma ehk neid tuleb lastesõimel olewa raha eest osta.

Lastesõimed peawad suwel awatama töö ajaks umbes maikuust 15. septembrini. Lastesõimedesse peab wõtma 3—4-aastaseid lapsi.

(Järgneb.)

D-r H. Mitropolski.

Wastus Juhan Jupatsi „Naistöölise ja talunaisterahwa“ arwustusele

(„Edasis“ 21. märtsil 1931. a.)

„Naistöölise ja talunaister.“ toimetuse konstateerib kui jaatawat nähtust, et käesolewal aastal „N. ja t.“ kohta juba teine awalik arwustus on olnud. See näitab, et laiemad hulgad hakkawad naisteajakirja tähtsust hindama, et ajakirja wastu kaswab huwi ja ka toimetuse saab tööks uut tõeget.

Eelmistel aastatel pöörati wäga wähe tähelepanu meie ajakirjale. Alles paar aastat tagasi saatis Leningr. oblasti parteikomitee eesti sektsioon „Naist. ja talun.“ numbritele kohtadele laialilootamiseks. Mõne kuu pärast saab obl. eesti sektsiooni sekretär ühelt kohalikult eesti sektsiooni sekretärikt kirjaliku küsimuse: „Mul on siin hulk „Naist. ja talun.“ numbreid, mis nendega teha?“ Isegi nüüd weel tundub, et töö naiste seas on ainult „naiste töö“.

Meie ajakiri „Naist. ja talun.“ ilmub juba neli aastat. Ta on kõigi nende aastate jooksul raskest majanduslises seisukorras olnud, mis ei ole wõimalust annud teda eelmistel aastatel rohkem kui üks kord kahe kuu

tagant wälja anda (6 nummert aastas) ja ainult ühe trükipoogna suuruses, sellepärast, loomulikult, ei suuda tema nii, nagu ajaleht seda suudab, kõiki sotsialistilise ülesehituse küsimust käsitada. Peale selle ei tohi unustada, et „Naist. ja talun.“ on ajakiri, mis määratud neile, keda tuleb alles meie partei ja nõukogude poliitikasse tõmmata. See määrab ka „Naist. ja talun.“ sisu ära. Ta peab nii kokku seatud olema, et poliitiliste küsimuste kõrwal ruumi jääks weel terve rea teistele küsimustele, mis naisseltsilistele rohkem arusaadawad, ja ka nende igapäewases elus tarwimine watele praktilistele küsimustele, nagu lastelehekülgl, ema ja laps, ilukirjandus, terwishoid jne.

Toimetus leiab, et Juhan Jupatsi arwustus liig pealiskaudne on. **Esiteks** wõtab ta oma arwustuse aluseks ainult kaks nummert ja nõuab, et nendes kahes numbris oleks mahutatud kõik meie partei ja nõukogude walitsuse poliitika küsimused. **Teiseks**, mis täitsa lubamatu on, et Jupats isegi neid kahte nummert läbi ei ole lugenud (oletame, et ta meelegu wassida ei tahtnud). Niisugune pealiskaudne arwustus ei aita tööle kaasa, waid wastuoksa, praegu, kus „Naist. ja talun.“ toimetus hoogtööd organiseerib, kahjulik on.

Jupats kirjutab: „Naist. ja talun.“ ei seo kewadise külwi ettewalmistuse hoogtööd (waata „Naist. ja talun.“ juhtkiri nr. 23) maal kollektiwiseerimisega“. Ometi algab juhtkiri just kollektiwiseerimise küsimusega, toonitab, et kõik tuleb teha, et kolhoosidesse juurdewoolu kindlustada, millest oleneb tänawu aasta kewadise külwi otsustaw edu, ja seob seda külwi weel teise wäga tähtsa küsimusega — kontrakteerimisega sel kewadel.

Et „Naist. ja talun.“ harwa ilmub, siis käsitab ja propageerib ta peaaegjalikult neid küsimusi, mis sel ajal, kui number ilmub, kõige tähtsamad partei ja nõukogude walitsuse wõitluse päewaküsimused on, et neid wõitluse ülesandeid aidata ellu wiia. Wõtame 3 wiimast „Naist. ja talun.“ nummert ja vaatame, missuguseid küsimusi seal walgustatakse (muidugi niisuguses ulatuses, nagu „Naist. ja talun.“ ruum lubab): **Nõukogude ümberwalimised**, sõjahädaoht, kewadise külwi ettewalmistus, kontrakteerimine, partei keskkomitee detsembrikuu pleenumi otsuste, eriti kollektiwiseerimise küsimuste, selgitamine, uue juurdewoolu organiseerimine, wõitlus isewoolu wastu j.t. Kas need ei ole meie partei ja nõukogude walitsuse wiimase 3—4 kuu kõige tähtsamad, elulisemad wõitluse küsimused kuni VI üleliidulise kongressini olnud? (Kongressi küsimused ilmusid eelmises numbris).

Ei ole ka õige, kui Jupats kirjutab, et „Naist. ja talun.“ ei propageeri kollektiwiseerimist. Mõõdunud kewadel Leningradi oblastl partei-komitee poolt määratud „Naist. ja talun.“ uurimise komisjon märkis ära, et „Naist. ja talun.“ on suutnud kõigi põhiküsimuste peale, mis sotsialismi ülesehitus on üles seadnud, õieti reageerida. Kui meie nüüd peale selle (alates umbes 16. numbrist) „Naist. ja talun.“ üle vaatame, siis näeme, et punase niidina läheb meie ajakirjast läbi kollektiwiseerimise küsimus, kas iseseiswa kirjatükina, wõi jälle teiste küsimustega seotud ilukirjanduses, kaswatuse küsimuses, sõnumites jne.

Kui „Naist. ja talun.“ selgitab partei ja nõukogude walitsuse tähtsamaid otsusi (16. kongressi, detsembripleenumi, kontrakteerimise j.t.) ja kutsub nende küsimuste ja nende põhimõtete eest eest-

lastest talunaisterahwaid wõitlema, — kas see ei ole kollektiiviseerimise propoganda ka eesti külades ja tegelik kaasaaitamine. Muidugi see propoganda oleks sügavam olnud, kui need küsimused oleksid rohkem seotud olnud eesti külade konkreetsete küsimustega.

Arwustajal on õigus seal, kus ta kriipsutab alla, et meil nõrk side on maaga, seda tunnistas ja kriipsutas alla ka toimetuse ise awalikult artiklis: „Üks meie ajakirja nõrgematest külgedest on kirjasaatjate osa — nõrk side külaga, mis terwet meie tööd halwab. Meil peaks palju laiem ja kindlam side olema külaga, mis märksa ajakirja sisu tõstaks.

Toimetuse ei ole sellel alal mitte weel kõike ära teinud, mida tarwis oleks olnud teha, ja kohalikud organisatsioonid ei ole „Naist. ja talun.“ ümber hulkasid organiseerinud.“ („Naist. ja talun.“ nr. 22.)

Toimetuse ei konstateerinud mitte ainult seda, waid on astunud praktilisi samme, et seda puudust (nende wõimaluste piirides, mis toimetusele olnud) ära wõita. Toimetuse saatis eesti küladesse ja eesti kolhoosidesse üleskutseid, selgitades meie ajakirja tähtsust, andes juhtnõõre, kuidas organiseerida tööd meie ajakirja ümber. Enne 8. märtsi rääkis toimetuse Lääne Tõõrahwa Komülikooli juhatusel läbi (omal raha ei ole) ja saatis kõik naisõppurid maale naispäewa läbi wiima, andes neile eriülesandeid „Naistõõlise ja tatunaisterahwa“ ümber tööd organiseerida.

Nüüd on igas kohas, kus seltsilised käisid, moodustatud „Naist. ja talun.“ lugejate ringid, kelle ülesanne on tõsta ajakirja tellijate arwu, organiseerida ajakirja üksikute numbrite kollektiivset lugemist ja kaswata uusi kirjasaatjaid. Kohalised organisatsioonid peawad seda tööd kohtadel, millele komülikooli naisõppurid aluse panid, edasi jatkama ja kaasa aitama.

8. märtsil käisid ka maal sidet loomas kolm toimetuse liiget.

Praegu on LTKÜ 1. kursuse õppurid maal praktilal. Enne ärasõitu organiseeris toimetuse neile erilise instruktiiwse aruande hulgalise töö organiseerimise alal naiste seas ja töö üle naisteajakirja ümber. Side maaga on wiiimasel ajal paranenud. Kuid seda kõike on weel wähe. Uues olukorras, s.t. nüüd, kus „Naistõõl. ja talun.“ iga kuu ilmub, kus sotsialistiline ülesehitus iga päew ikka uusi ja uusi tõsisemaid nõudeid üles seab, ei suuda kõike seda tööd, s.t. kirjutamist, toimetusetööd ja hulgalist tööd ajakirja ümber üksikud, teiste töödega ülekoormatud seltsilised muu töö kõrwal teha. On tarwis wähemalt üks palgaline tööline leida, see aitaks tingimata tööd tõsta. Ka toimetust tuleb uute wärske töölistega täiendada.

Lõpuks, „Naist. ja talun.“ toimetuse konstateerib, et „Naist. ja talun.“ on puudusi, kuid mitte niisuguseid, mis annaks õigust teda parempoolses kallakus süüdistada. „Naistõõl ja talunaister.“ toimetuse.

Toimetuse märkus. Paljud kirjutawad kohtadelt ja küsiwad, miks toimetuse „Naist. ja talun.“ arwustusele, mille Jupats tegi, ei wasta, Ülewälpool toodud wastuse saatsime „Edasisse“ awaldamiseks juba 26. märtsil, kuid „Edasi“ ei trükkunud meie wastust ära ja meie oleme, kuigi küll hiljaksjäämisega, sunnitud seda oma ajakirjas awaldama.

Wastutaw: Toimetuse-kolleegium. Wäljaandja: «Külwaja» kirjastus (изд. «Кюльваа»).

Ленинградский Областлит № 10362. — Тираж 2000. — Тип. «Кюльваа», ул. Дзержинского
Зак. 1362. Изд. «Кюльваа».

